

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS]

УДК 81-119'23.133.1'42:82-312.6

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 15.08.2020 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 25.08.2020 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 93.33 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38.06>

**МОДЕЛЮВАННЯ КОНЦЕПТА ЖИТТЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ФРЕЙМОВОЇ
СТРУКТУРИ (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб»)**

Наталя Володимирівна Миронова (м. Київ, Україна)

natalia.myronova@knlu.edu.ua

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри романської і новогрецької філології і перекладу,
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

У статті розглянуто питання співвіднесеності ключових понять когнітивної лінгвістики, таких як «фрейм» і «концепт». Фрейм представлено як структуру даних або знань про будь-яке поняття, концепт – як складний і багатовимірний ментальний комплекс, що має крім понятійної основи також соціо-психокультурну складову. Тлумачення концепту передбачає наявність у нього широкого семантичного поля. Фрейм, що володіє більш чіткою структурою, може бути використаний для моделювання або структурування концепту, тобто концепт може бути представлений у вигляді фреймової структури.

Представлено опис досвіду моделювання концепту ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури шляхом ідентифікації субфреймів і аналізу їхнього розгортання у романі Амелі Нотомб «Метафізика труб».

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])
Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialii romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© *Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knlu.edu.ua*

Ключові слова: фрейм, фреймова структура, концепт, моделювання концепту, семантичне поле.

MODELING OF THE CONCEPT OF *LIFE* USING A FRAME STRUCTURE (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain")

Natalia V. Myronova (Kyiv, Ukraine)

natalia.myronova@knlu.edu.ua

PhD (Philology), Associate Professor at Department of Romance and Modern Greek
Philology and Translation,
Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
03150, Kyiv, 73, Velyka Vasylkivska Str.

The article considers the correlation of cognitive linguistics key notions, such as "frame" and "concept". The frame is presented as a structure of data or knowledge about any notion, concept – as a complicated and multidimensional mental complex, which in addition to the notional basis also has socio-psycho-cultural component. Interpretation of the concept implies that it has a wide semantic field. A frame with its clearer structure can be used to model or structure the concept, i.e. the concept can be represented as a frame structure.

A description of the experience of modeling the LIFE concept using a frame structure by identifying subframes and analyzing their deployment in Amelie Notomb's novel "The Character of Rain" is presented.

According to the method of semantic-cognitive frames analysis of a fictional work, it is determined that the frame structure of the LIFE concept unites 9 slots (mental nodes of the frame structure): EXISTENCE, MOVEMENT, DESTRUCTION OF DREAM, DEGRADATION, EMPTINESS, DEVELOPMENT, INDEPENDENCE, DISAPPOINTMENT, SUICIDE.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafyzyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knlu.edu.ua

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Deployment of the LA VIE frame, which goes in the direction of such subframes as L'EXISTENCE, LE MOUVEMENT, LA DESTRUCTION DU RÊVE, is reflected in the subframes DÉGRADATION, LE VIDE, LE DÉVELOPPEMENT, L'INDÉPENDANCE, LA DÉCEPTION, LE SUICIDE. This process is due to the fact that the life of a person who feels nothing and rejoices in nothing is an existence: miserable, ordinary, boring, meaningless. EXISTENCE, invaded by a disease, sooner or later leads to the DEGRADATION in all spheres of activity. The result is EMPTINESS, everything becomes the same: it does not matter if something bad or, conversely, something joyful occurs.

MOVEMENT is an important component of a full life. It leads to the DEVELOPMENT of both: physical and individual development in society. Movement means autonomy, and as a consequence, INDEPENDENCE.

DISAPPOINTMENT appears when you realize, that people you are closest to do not understand you at all: they have no idea what you enjoy, what makes you laugh, what is a pleasure for you and what you are capable of. When you realize that society does not need you, when you are deprived of what you are used to and of what is most precious to you in the world, it leads to SUICIDE. These subframes are reflected in the DREAM DESTRUCTION subframe.

Involvement of semantic-cognitive methods complex in the study of frames reveals their cognitive-communicative dynamics. Thus, underlying semantic processes that take place in the literary text, reflect the tendency to unfold the frames. We can assume that the frame structure of the LIFE concept is the result of generalization of the vocabulary meaning of the word and the individual author's sphere of concepts.

Keywords: *frame, frame structure, concept, concept modeling, semantic field.*

Вступ

Людина протягом життя активно взаємодіє з навколишнім світом. Досвід даної взаємодії інтерпретується і структурується у вигляді різних ментальних репрезентацій: образів, уявлень, пропозицій, скриптів, сценаріїв, концептів – особливих одиниць зберігання знань в мозку, які формують структуру і зміст майбутніх фреймів.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialii romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мירוнова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Актуальність роботи визначається загальним інтересом сучасних лінгвістичних досліджень до вивчення фреймів та особливостей їхнього мовного втілення. До того ж фреймовий аналіз художнього тексту з позиції когнітивної лінгвістики дозволяє глибше проникнути в прихований зміст твору, адекватніше зрозуміти установки письменника. Так ідентифікація та ієрархія розгортання субфреймів роману Амелі Нотомб «Метафізика труб» визначає сутність життєвої позиції людини, допомагає краще зрозуміти її поведінку, відображає її концептуальну картину світу, а отже, сприяє досягненню поставленої мети.

Мета дослідження полягає у моделюванні концепта *ЖИТТЯ* за допомогою фреймової структури шляхом ідентифікації субфреймів і аналізу їхнього розгортання у романі Амелі Нотомб «Метафізика труб».

Об'єктом аналізу є концепт *ЖИТТЯ*.

Предмет дослідження становлять мовні засоби вираження субфреймів роману, виділені зі словників та художнього тексту, що вербалізують їх у сучасній французькій мові, на рівні лексико-семантичної підсистеми, а також на синтагматичному (текстовому) рівні у художньому тексті А. Нотомб.

Матеріалом дослідження обраний роман бельгійської франкомовної авторки Амелі Нотомб «Метафізика труб».

Наукова новизна роботи полягає в ідентифікації та комплексному аналізі мовних засобів репрезентації складників фрейму LA VIE із застосуванням семантико-когнітивної методики його дослідження; у першій спробі смоделювати концепт *ЖИТТЯ* за допомогою фреймової структури на матеріалі французької мови.

Основний зміст

Проблемою ідентифікації фреймів займаються як закордонні, так і вітчизняні мовознавці. Поняття «фрейм» вперше було введено М. Мінським, чия робота «Фрейми для представлення знань», в якій описані основи теорії фреймів, безсумнівно вплинула на розвиток штучного інтелекту і подальший розвиток когнітивної науки. У даній роботі фрейм представлений автором як структуру, що

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTТJa za dopomogoju frejmovoї struktury (na materialі romanu Ameli Notomb «Metafyzyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

репрезентує стереотипні ситуації у свідомості / пам'яті людини або інтелектуальної системи, призначеної для ідентифікації нової ситуації [11, р. 224].

І. А. Тарасова розглядає даний феномен як одиницю індивідуальної свідомості, авторської концептосфери, вербалізовану в єдиному тексті творчості письменника [9].

Методиці фреймового аналізу присвячена робота Ж. В. Ніконової «Фреймовий аналіз мовних актів», яка виконана на перетину кількох методологій – традиційної лінгвістики, лінгвістичної прагматики, теорії мовних актів і когнітивної лінгвістики. Автор наукової роботи пропонує підхід, який дозволяє враховувати усі аспекти мовного акту при його системному аналізі як одиниці комунікації [8].

Не менш цінним внеском у сучасну когнітивістику є методика, розроблена О. М. Кагановською. Так у своїй монографії «Текстові концепти художньої прози (на матеріалі французької романістики середини ХХ сторіччя)» вона пропонує простежувати розгортання вершинного фрейму через підпорядковані йому субфрейми [5].

Отже, в результаті розумової діяльності індивіда формується певний спроектований образ навколишньої дійсності, представлений у свідомості людини у вигляді концептуальної картини світу. Відомо, що концептуальна картина світу людини являє собою сукупність репрезентацій / концептів різних типів, виражених різними структурами знань, які є її ключовими елементами, такими, як схеми, образи, скрипти, гештальт-структури, сценарії, плани тощо.

Одним з ключових елементів концептуальної картини світу, що найбільш неоднозначно трактується, є фрейм – базова категорія когнітивної лінгвістики.

Концептуальна картина світу тісно пов'язана з концептом. Як базове поняття лінгвістики концепт має семантичне поле, що є ширшим за фрейм. Концепт має цілий ряд визначень. Так за А. Н. Барановим це «частина моделі світу тексту, що включає крім концептів, відносини, що зв'язують концепти в просторі значення» [1, с. 118].

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])
Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialі romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мירוнова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Відсутність єдиного визначення пов'язано з тим, що концепт має складну, багатовимірну структуру, що включає крім понятійної основи соціо-психо-культурну частину, яка містить асоціації, емоції, оцінки, національні образи і конотації, властиві даній культурі. Більшість визначень концепту як семантичного утворення відзначають його лінгвокультурну специфіку, що дозволяє йому маркувати етнічну мовну картину світу. Будучи багатовимірним і «шаруватим» ментальним комплексом концепт має як раціональне і емоційне, так і абстрактне і конкретне, а також загальне і індивідуально-особистісне ставлення до конкретного предмету або явища. Таким чином, концепт безпосередньо виникає зі значення слова, є результатом узагальнення словникового значення слова з особистим і суспільним досвідом людини.

У концепта складна структура, виходячи з власне будови поняття і його етимології, тому такі традиційні одиниці, як фрейм, сценарій, скрипт тощо, які мають чіткішу ніж концепт, структуру, можуть використовуватися дослідниками для моделювання концепту. Наприклад, багато концептів можуть бути «згорнутими» у фрейм, тобто представлені фреймовою структурою.

Всі ці елементи тісно пов'язані певними відносинами, які формують концептуальну систему – «результат схематизації і ідеалізації нашого суб'єктивного досвіду» [2, с. 12].

Отже, змодельємо фреймову структуру, яка представляє семантичне поле концепту ЖИТТЯ на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб», що присвячений спогадам головної героїні, якою є сама авторка, про її життя у період від народження до 3-х років, і дозволяє простежити розгортання субфреймів L'EXISTENCE – існування, LE MOUVEMENT – рух, LE DESTRUCTION DU RÉVE – руйнування мрії, LE JEU – гра, які є складниками досліджуваного нами фрейму LA VIE – життя. Беручи за основу той факт, що ми розглядатимемо даний фрейм у певний відрізок часу – період раннього дитинства, вважаємо за доцільне побудувати загальну фреймову модель концепту ДИТИНСТВО, яку виконуємо за допомогою фреймового аналізу. Отже, концепт ДИТИНСТВО структурується на

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytan'nja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoï struktury (na materialii romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRANMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

основі базових фреймів, які, поєднуючись між собою в різних комбінаціях, утворюють певну структуру знання. Використовуючи аналіз словникових дефініцій слів та словосполучень – репрезентантів концепту ДИТИНСТВО, ми матимемо змогу встановити номенклатуру фрагментів значень, що заповнюють слоти фрейму на різних рівнях узагальнення.

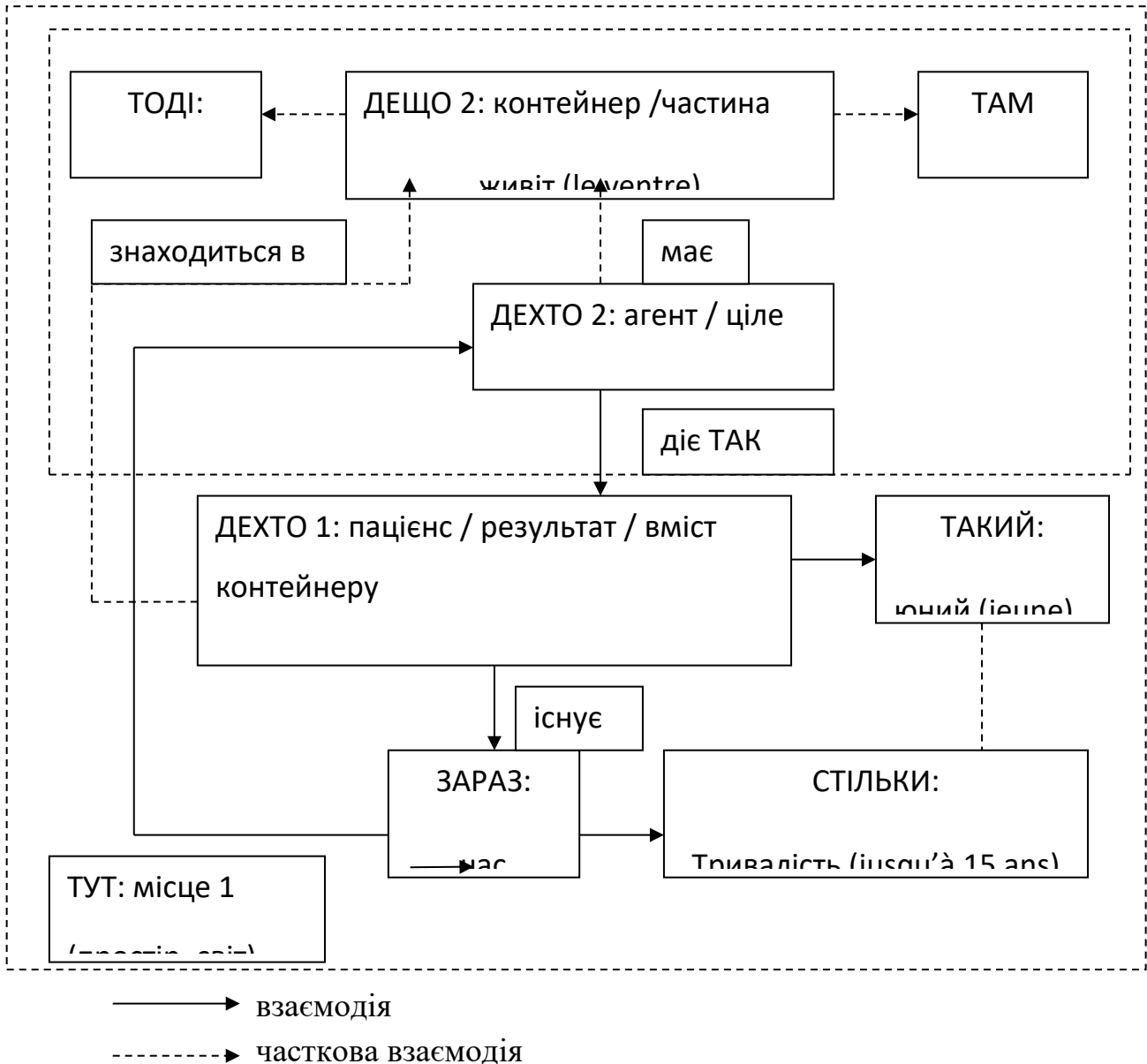

Рис. 1. Фреймова структура ДИТИНСТВА

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])
Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materiali romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мירוнова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Найсуттєвішу інформацію про аналізований феномен можна структурувати за допомогою предметно-акціонального фрейму, в якому до суб'єктів «дехто / дещо» приєднуються декілька предикатів, які характеризують їх за кількісним, якісним, локативним, темпоральним та діяльнісним параметрами. Сутність дитинства полягає в тому, що індивід знаходиться в початковому періоді (відрізок часу) свого існування, який зумовлює його психофізичні та соціальні характеристики. Відлік указанного часу починається з того моменту як головний учасник фрейму ДИТИНСТВО – дехто 1: пацієнс / вміст контейнеру (l'enfant) – зазнає впливу з боку матері – дехто 2: агенс (la mère): у процесі пологів вона звільнює його з простору власного тіла – дещо 2: контейнер (живіт матері / le ventre), першопочаткове «місце проживання» майбутньої дитини (там: місце 2), у якому вона знаходилась протягом деякого часу (тоді: час), в результаті чого вона опиняється у новому для себе просторі існування – тут: місце 1 (світ). При цьому дехто 1: результат (індивід), наділений якісними ознаками (такий: чоловічий / жіночий – la fillette / le garçon, а також юний – jeune), починає рівноправно співіснувати з дехто 2 у реальному світі у відповідності до нових локативних (єдиний для них простір тут: місце 1) та темпоральних характеристик (зараз: час, стільки: тривалість – jusqu'à 15 ans). У межах даної фреймової структури розрізняємо дві площини:

- 1) базова – реальний світ, в якому дитина існує з дня свого народження;
- 2) вторинна / фоновна – утроба матері – внутрішнє середовище існування плоду до появи на світ.

У межах когнітивного аналізу робимо аналіз синонімічних дефініцій складників фрейму LA VIE, а узагальнення подаємо у Таблиці 1.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTТJa za dopomogoju frejmovoї struktury (na materialі romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

Таблиця 1

Тлумачення складників фрейму LA VIE

Поняття	Тлумачення
<i>VIE</i>	désigne l'espace de temps qui s'écoute entre la naissance et la mort, et durant lequel un être animé, et en pratique, l'homme, et au monde, respire et agit.
<i>EXISTANCE</i>	se dit de quelque chose de plus extrinsèque, de moins intime, que vie; il convient, note La Faye, en parlant de tout ce qui est, même s'il s'agit d'êtres qui ne sentent ni ne se meuvent.
<i>JOURS</i>	employé au pluriel dans le sens de vie humaine, présente celle-ci comme composée de parties ou relativement aux parties dont elle est composée.
<i>DESTIN</i>	exprime l'idée loi suprême, immuable, qui a réglé d'avance la suite et l'enchaînement de tous les événements importants de l'existence humaine
<i>DESTINÉE</i>	désigne plutôt cette suite et cet enchaînement même, surtout quand on les considère au point de vue spécial des individus.
<i>SORT</i>	attire l'attention sur les effets de la rencontre fortuite des événements bons ou mauvais de l'existence.
<i>FATALITÉ</i>	ne se dit guère que d'une destinée malheureuse, et il la fait envisager essentiellement comme contraire au libre arbitre.
<i>ÉTOILE</i>	s'applique au destin particularisé; c'est la puissance mystérieuse qui préside à quelque destinée individuelle.

Складники фрейму LA VIE, тлумачення яких було подане нами у таблиці 1, можна об'єднати у загальну схему (Рис. 2).

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])
 Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialii romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мирнова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

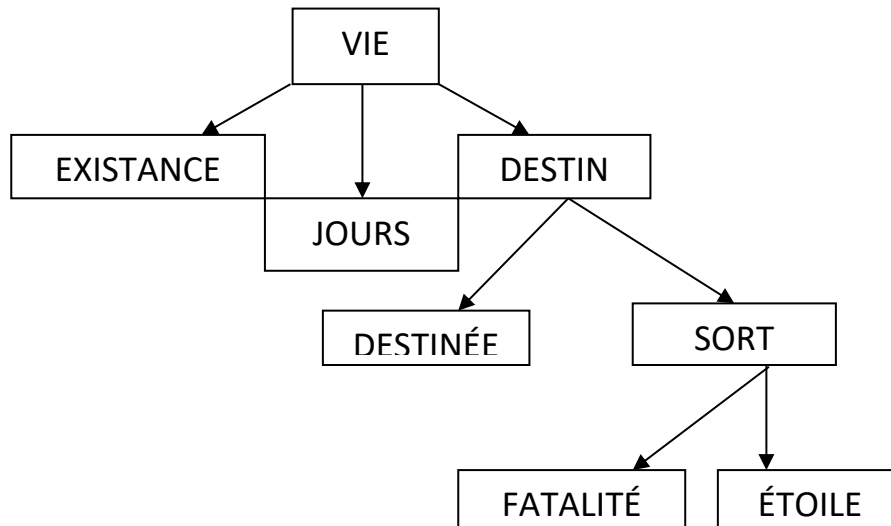

Рис. 2. Схема ідентифікації фрейму LA VIE

Як бачимо, найближчим складником фрейму LA VIE виступає субфрейм L'EXISTANCE який, на нашу думку, є провідним у романі «*Métaphysique des tubes*». Саме з опису цього стану – стану існування і починає свій роман А. Нотомб.

Амелі називає дитину Богом, трубою, овочем, але ніяк не людиною, і це має логічне пояснення.

Авторка порівнює дитину, яка перебуває у комі, з Богом, тому що життя цієї дитини було таким повним, що його не можна було назвати життям. Вона, як і Бог, не жила, а існувала:

Dieu avait les yeux perpétuellement ouverts et fixes. S'ils avaient été fermés, cela n'eût rien changé. Il n'y avait rien à voir et Dieu ne regardait rien. Il était plein et dense comme un œuf dur, dont il avait aussi la rondeur et l'immobilité.

Dieu était l'absolue satisfaction. Il ne voulait rien, n'attendait rien, ne percevait rien, ne refusait rien et ne s'intéressait à rien. La vie était à ce point plénitude qu'elle n'était pas la vie. Dieu ne vivait pas, il existait.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTJa za dopomogoj frejmovoï struktury (na materialii romanu Ameli Notomb «Metafyzyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knlu.edu.ua

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Dieu n'avait pas de langage et il n'avait donc pas de pensée. Il était satiété et éternité. Et tout ceci prouvait au plus haut point que Dieu était Dieu. Et cette évidence n'avait aucune importance, car Dieu se fichait éperdument d'être Dieu [12, p. 1].

Життя починається тоді, коли з'являється погляд. Якщо немає погляду – не існує і людини. Це ніби якась матерія:

Les seules occupations de Dieu étaient la déglutition, la digestion et, conséquence directe, l'excrétion. Ces activités végétatives passaient par le corps de Dieu sans qu'il s'en aperçoive. La nourriture, toujours la même, n'était pas assez excitante pour qu'il la remarque. Le statut de la boisson n'était pas différent. Dieu ouvrait tous les orifices nécessaires pour que les aliments solides et liquides le traversent [12, p. 1].

Існування людини, яка нічого не відчуває, є суміш повного та порожнього, це труба, мембрана існування:

Les tubes sont de singuliers mélanges de plein et de vide, de la matière creuse, une membrane d'existence protégeant un faisceau d'inexistence. Le tuyau est la version flexible du tube: cette mollesse ne le rend pas moins énigmatique [12, p. 1].

Існування – це процес, який намагається бути частиною життя, але результат цього бажання відсутній:

Dieu avait la souplesse du tuyau mais demeurait rigide et inerte, confirmant ainsi sa nature de tube. Il connaissait la sérénité absolue du cylindre. Il filtrait l'univers et ne retenait rien [12, p. 1-2].

Нікчемне життя людини, яка байдужа до всього, що відбувається. Вона нічого не помічає, на відміну від рослин, які мають свій погляд та почуття; тому таке існування не можна порівняти навіть з існуванням овоча:

Car les plantes, légumes compris, pour avoir une vie imperceptible à l'œil humain, n'en ont pas moins une vie. Elles frémissent à l'approche de l'orage, pleurent d'allégresse au lever du jour, se blindent de mépris lorsqu'on les agresse et se livrent à la danse des sept voiles quand la saison est aux pollens. Elles ont un regard, c'est hors de doute, même si personne ne sait où sont leurs pupilles. Le tube, lui, était passivité pure et simple. Rien ne l'affectait, ni les changements du climat, ni la tombée de la nuit,

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYTТJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialii romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мירוнова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

ni les cent petites émeutes du quotidien, ni les grands mystères indicibles du silence [12, p. 2].

Хвороба, яка вражає весь організм, доводить його до стану агонії. Для людини агонією стає відсутність розвитку, «деградація» всіх сфер життя. Субфрейм L'EXISTANCE дає нам змогу простежити розгортання субфрейму DÉGRADATION – деградація (Рис. 3).

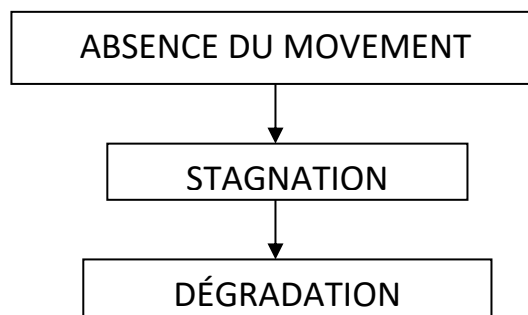

Рис. 3. Схема розгортання субфрейму DÉGRADATION

Життя – це постійний рух, тому що воно не стоїть на місці, а, навпаки, веде нас до пізнання чогось нового, цікавого, невідомого. Відсутність бажання або неспроможність рухатися вперед – це існування:

Le temps est une invention du mouvement. Celui qui ne bouge pas ne voit pas le temps passer [12, p. 5].

Le tube n'avait aucune conscience de la durée. Il atteignit l'âge de deux ans comme il eût atteint celui de deux jours ou de deux siècles. Il n'avait toujours pas changé de position ni même tenté d'en changer: il demeurait couché sur le dos, les bras le long du corps, comme un gisant minuscule [12, p. 5].

Для того, щоб зробити крок уперед, змінити своє існування, треба мати власне бажання це здійснити:

La mère le prit alors par les aisselles pour le mettre debout; le père plaça les petites mains sur les barreaux du lit-cage pour qu'il ait l'idée de s'y tenir. Ils lâchèrent l'édifice ainsi obtenu: Dieu retomba en arrière et, nullement affecté, continua sa méditation [12, p. 5].

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialii romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

Існування можна охарактеризувати як сіре, спокійне, постійне, нецікаве, порожнє тощо.

Вважаємо за доцільне розглянути розгортання субфрейму LE VIDE – порожнеча через субфрейм L'EXISTENCE (Рис. 4):

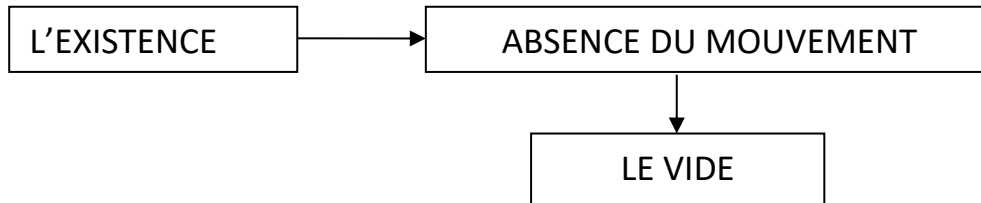

Рис. 4. Схема розгортання субфрейму LE VIDE

Нами з'ясовано, що фрейм LA VIE тісно переплітається з субфреймом LE MOUVEMENT. Для того, щоб жити, людина повинна рухатися. Маємо на увазі рух / розвиток не тільки фізичний, але й розвиток особистості у суспільстві. У своєму романі А. Нотомб акцентує увагу на тому, що для будь-якого руху / розвитку людині потрібен поштовх:

Le tube, à deux ans, n'avait même pas essayé le quadrupédisme, ni d'ailleurs le mouvement. Il n'avait jamais essayé le son non plus. Les adultes en déduisaient qu'il y avait un blocage dans son évolution. Jamais ils n'auraient pu en déduire que le bébé n'avait pas encore connu d'accident; car qui pourrait croire que, sans accident, l'homme resterait parfaitement inerte ? [12, p. 5].

Коли людина буде готова прийняти цей поштовх, у неї будуть народжуватись ідеї. Аналізуючи їх, вона вже не зможе і не схоче зупинитись:

Il n'y a rien d'aussi fondamental dans le devenir humain que les accidents mentaux. L'accident mental est une poussière entrée par hasard dans l'huître du cerveau, malgré la protection des coquilles closes de la boîte crânienne. Soudain, la matière tendre qui vit au cœur du crâne est perturbée, affolée, menacée par cette chose étrangère qui s'y est glissée; l'huître qui végétait en paix déclenche l'alarme et cherche une parade. Elle invente une substance merveilleuse, la nacre, en enrobe l'intruse particule pour se l'incorporer et crée ainsi la perle [12, p. 7].

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])
Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoï struktury (na materialï romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Il peut aussi arriver que l'accident mental soit sécrété par le cerveau lui-même: ce sont les accidents les plus mystérieux et les plus graves. Une circonvolution de matière grise, sans motif, donne naissance à une idée terrible, à une pensée effarante – et en une seconde, c'en est fini pour toujours de la tranquillité de l'esprit. Le virus opère. Impossible de l'enrayer [12, p. 7].

Отже, маємо наступні складові субфрейму LE MOUVEMENT (Рис. 5):

Рис. 5. LE MOUVEMENT

Спираючись на цю схему, ми бачимо, що пізнання нового / розвиток є складовою субфрейму LE MOUVEMENT.

Проаналізуємо цей субфрейм більш детально.

Як ми вже з'ясували, розвиток, що є складовою субфрейму LE MOUVEMENT, – це пізнання чогось нового, невідомого, цікавого. Отже, можна сміливо стверджувати, що пізнання нового / розвиток – це задоволення. На думку Амелі, саме із задоволення починається справжнє життя: цікаве, повне, різноманітне:

Manger, ça sent. Ce bâton blanchâtre a une odeur que Dieu ne connaît pas. Ça sent meilleur que le savon et la pommade. Dieu a peur et envie en même temps, il grimace de dégoût et salive de désir [12, p. 8].

En un soubresaut de courage, il attrape la nouveauté avec ses dents, la mâche mais ce n'est pas nécessaire, ça fond sur la langue, ça tapisse le palais, il en a plein la bouche – et le miracle a lieu [12, p. 8].

Коли робиш те, що тобі подобається, перевертається твій внутрішній світ, на все починаєш дивитися по-іншому:

La volupté lui monte à la tête, lui déchire le cerveau et y fait retentir une voix qu'il n'avait jamais entendue:

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knlu.edu.ua

– *C'est moi! C'est moi qui vis! C'est moi qui parle! Je ne suis pas «il» ni «lui», je suis moi! Tu ne devras plus dire «il» pour parler de toi, tu devras dire «je». Et je suis ton meilleur ami: c'est moi qui te donne le plaisir* [12, p. 8].

Крім того, насолоду, яку відчуваєш, даруєш собі сам:

– *Vive moi! Je suis formidable comme la volupté que je ressens et que j'ai inventée! Sans moi, ce chocolat est un bloc de rien. Mais on le met dans ma bouche et il devient le plaisir. Il a besoin de moi* [12, p. 8].

Авторка роману стверджує, що народжуватися треба для того, щоб пізнати задоволення. Воно варте того, щоб жити. Саме задоволення спонукає до дії. Амелі скептично ставиться до тих людей, які навмисно позбавляють себе задоволення:

A quoi bon se tuer à naître si ce n'est pour connaître le plaisir?

Il existe depuis très longtemps une immense secte d'imbéciles qui opposent sensualité et intelligence. C'est un cercle vicieux: ils se privent de volupté pour exalter leurs capacités intellectuelles, ce qui a pour résultat de les appauvrir. Ils deviennent de plus en plus stupides, ce qui les conforte dans leur conviction d'être brillants – car on n'a rien inventé de mieux que la bêtise pour se croire intelligent.

La délectation rend humble et admiratif envers ce qui l'a rendue possible, le plaisir éveille l'esprit et le pousse tant à la virtuosité qu'à la profondeur. C'est une si puissante magie qu'à défaut de volupté, l'idée de volupté suffit. Du moment qu'existe cette notion, l'être est sauvé. Mais la frigidité triomphante se condamne à la célébration de son propre néant.

On rencontre dans les salons des gens qui se vantent haut et fort de s'être privés de tel ou tel délice pendant vingt-cinq ans. On rencontre aussi de superbes idiots qui se glorifient de ne jamais écouter de musique, de ne jamais ouvrir un livre ou de ne jamais aller au cinéma. Il y a aussi ceux qui espèrent susciter l'admiration par leur chasteté absolue. Il faut bien qu'ils en tirent vanité: c'est le seul contentement qu'ils auront dans leur vie.

La notion de plaisir m'avait rendue opérationnelle [12, p. 8-9].

Амелі стверджує, що пізнання світу відбувається у період до 3-х років, коли дитина вже розуміє навіть найскладніші ситуації, але у неї немає повноважень їх

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])
Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYTТJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialii romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мירוнова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

розв'язати. Коли дитина може ходити і розуміти, вона починає прагнути незалежності. Вона впевнена, що в неї вже достатньо знань, щоб вижити у цьому великому світі, вона вже досить самостійна. Але ж для цього потрібен життєвий досвід, який людина здобуває упродовж свого життя.

Дійшли висновку, що героїня роману характеризується такими рисами:

- 1) упевненість у панівній ролі знання;
- 2) як сутність, вершина процесу об'єктивації волі (а отже, об'єктивації свідомості), володіє даними характеристиками виключно як особистість незалежна;
- 3) змішання таких понять, як наука та мудрість.

Основні фрейми, що формують ментальний простір героїні, подаються у наступному переліку: ЗНАННЯ, ПІЗНАННЯ, МУДРІСТЬ, які у сукупності відкривають фреймовий простір НЕЗАЛЕЖНІСТЬ (Рис. 6):

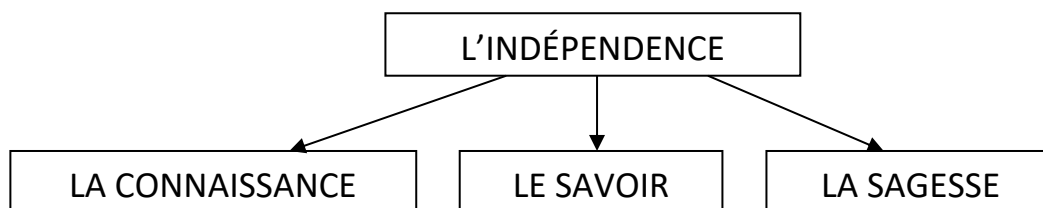

Рис. 6. Фреймовий простір НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

ЗНАННЯ реалізує себе у ПІЗНАННІ, а вищим ступенем останнього є МУДРІСТЬ, що дозволяє розгорнути наведену вище схему у циклічній формі, подавши її й вигляді замкненого кола (Рис. 7):

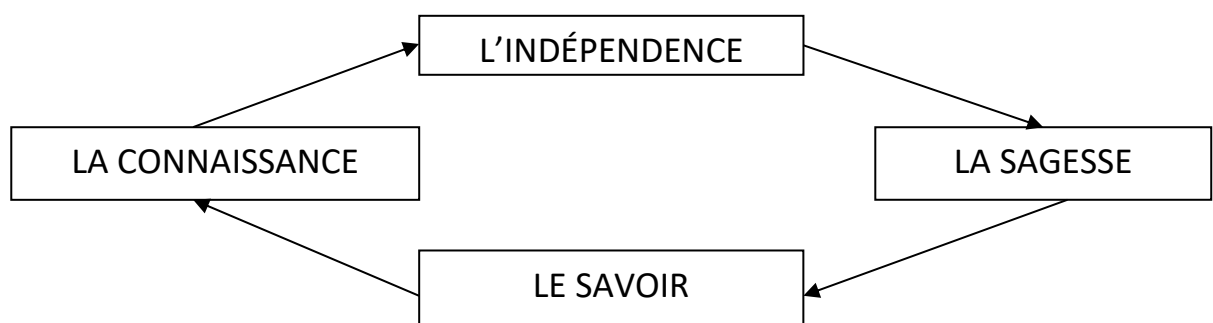

Рис. 7. Фреймове коло НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialii romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

Життя – це постійна боротьба між добром і злом, несправедливістю та чесністю, непорушністю та рухом, самостійністю та неволею, а також боротьба за здійснення мрії.

Коли людина усвідомлює, що її мрія нездійсненна, вона починає замислюватись над тим, що заважає цій мрії здійснитися, починає шукати шляхи подолання усіляких перешкод. Але якщо нездійсненною є мрія дитини, для неї це означає руйнування світу, вона не може дати собі пораду, усвідомити, що проблема не є масштабною.

У логіко-тематичних лініях роману ілюструється «проходження» субфреймом МРІЯ шляху від щирого захоплення героїнею навколишнім середовищем до РОЗЧАРУВАННЯ від недосконалості речей у світі, що для героїні стає не просто обурливим, а означає фактичне РУЙНУВАННЯ її МРІЇ. У результаті, фреймові ряди обох фрагментів збігаються (Рис. 8):

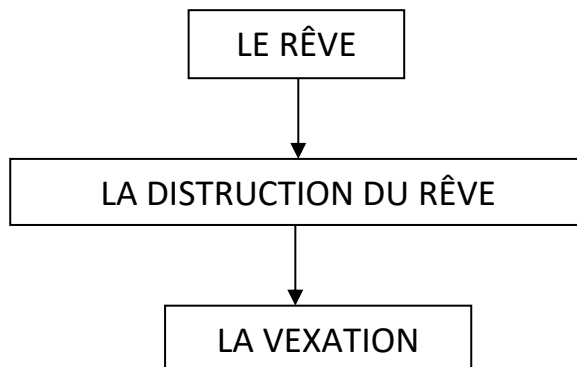

Рис. 8. Схема розгортання субфрейму РУЙНУВАННЯ МРІЇ

У разі руйнування мрії, маленька Амелі усвідомлює, що у світі панує несправедливість. Доказом цього є наступні рядки роману:

Je demandai de quoi il s'agissait. On m'expliqua que c'était une carpe, en l'honneur de mai, mois des garçons. Je dis que je ne voyais pas le rapport. On me répondit que la carpe était le symbole des garçons et que l'on arborait ce genre d'effigie poissonneuse dans les demeures des familles qui comptaient un enfant du sexe masculin.

– Et quand tombe le mois des filles? interrogeai-je.

– Il n'y en a pas.

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

J'en restai sans voix. Quelle était cette injustice sidérante?

Dans le jardin, je me postai sous le mât et me mis à observer la carpe. En quoi évoquait-elle davantage mon frère que moi? Et en quoi la masculinité était-elle si formidable qu'on lui consacrait un drapeau et un mois – a fortiori un mois de douceur et d'azalées? Alors qu'à la féminité, on ne dédiait pas même un fanion, pas même un jour! [12, p. 32].

Розчарування з'являється тоді, коли усвідомлюєш, що найближчі тобі люди зовсім тебе не розуміють: вони і гадки не мають, чим ти захоплюєшся, що змушує тебе сміятися, що є для тебе задоволенням і на що ти спроможний:

Enfer et damnation. J'aurais préféré ne rien recevoir.

Ce n'était pas tant par courtoisie que j'avais menti. C'était parce qu'aucun langage connu n'aurait pu approcher la teneur de mon dépit, parce qu'aucune expression n'aurait pu arriver à la cheville de ma déception.

Dans la liste infinie des questions humaines sans réponse, il faut insérer celle-ci: que se passe-t-il dans la tête des parents bien intentionnés quand, non contents de se faire sur leurs enfants des idées ahurissantes, ils prennent à leur place des initiatives?

La vision de ces trois bouches sans corps qui émergeaient de l'étang pour bouffer me stupéfiait de dégoût [12, p. 50-51].

Але найбільшою моральною травмою для дитини є усвідомлення того, що в тебе відбирають найдорожче у світі – людину, яку ти любиш понад усе у житті, країну, у якій ти народився, природу, без якої ти не уявляєш свого життя, все те, до чого ти звик. Дитина не може зрозуміти, чому це діється саме з нею. Вона дуже добре поводитись, за що її карають? Авторка роману підводить нас до необхідності спілкування з дітьми, і не просто спілкування, а вчасного пояснення багатьох незрозумілих для них речей. Вона переконує нас у тому, що можна усунути багато розчарувань у «світі» дитини:

Je mourais déjà. Je venais d'apprendre cette nouvelle horrible que tout humain apprend un jour ou l'autre: ce que tu aimes, tu vas le perdre. «Ce qui t'a été donné te sera repris»: c'est ainsi que je me formulai le désastre qui allait être le leitmotiv de mon

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytan'nja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogju frejmovoï' struktury (na materialii romanu Ameli Notomb «Metafyzyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knlu.edu.ua

enfance, de mon adolescence et des péripéties subséquentes. «Ce qui t'a été donné te sera repris»: ta vie entière sera rythmée par le deuil. Deuil du pays bien-aimé, de la montagne, des fleurs, de la maison, de Nishio-san et de la langue que tu lui parles. Et ce ne sera jamais que le premier deuil d'une série dont tu n'imagines pas la longueur. Deuil au sens fort, car tu ne récupéreras rien, car tu ne retrouveras rien: on essaiera de te berner comme Dieu berne Job en lui «rendant» une autre femme, une autre demeure et d'autres enfants. Hélas, tu ne seras pas assez bête pour être dupe.

Si au moins j'avais fait quelque chose de mal! Si au moins cette atrocité était une punition! Mais non. C'est comme ça parce que c'est comme ça. Que tu sois odieuse ou non n'y change rien. «Ce qui t'a été donné te sera repris»: c'est la règle [12, p. 48-49]. Таким чином маємо наступні складники субфрейму LA DÉCEPTION: руйнування мрії, несправедливість, що у купі можуть призвести до суїциду, відбите у Рис. 9:

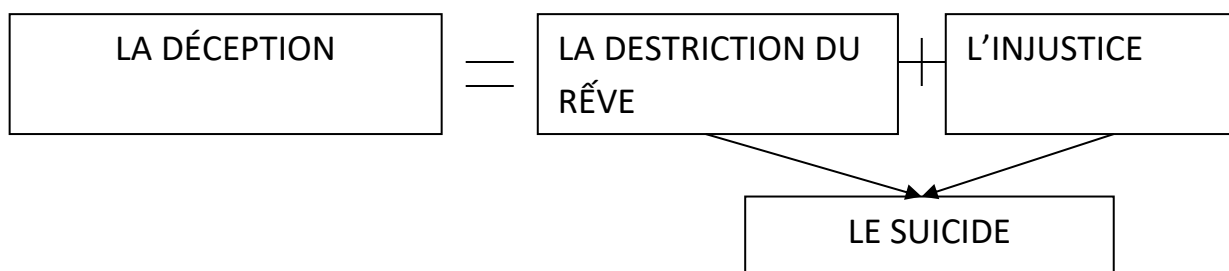

Рис. 9. Схема розгортання субфрейму РОЗЧАРУВАННЯ

Субфрейм РОЗЧАРУВАННЯ дає нам змогу розглянути розгортання субфрейму LE SUICIDE – самогубство.

Розгортання субфрейму LE SUICIDE простежується у процесі фреймового аналізу таких фрагментів роману:

Je jette des fragments de bouffe. Le bouquet de gueules se lance dessus. Les tuyaux ouverts avalent. Lorsqu'ils ont dégluti, ils réclament de plus belle. Leur gorge est si béante qu'en se penchant un peu on y verrait jusqu'à leur estomac. En continuant à distribuer la pitance, je suis de plus en plus obnubilée par ce que la trinité me montre: normalement, les créatures cachent l'intérieur de leur corps. Que se passerait-il si les gens exhibaient leurs entrailles?

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])
Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materiali romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мירוнова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Les carpes ont enfreint ce tabou primordial: elles m'imposent la vision de leur tube digestif à l'air [12, p. 55].

Tu trouves ça répugnant? A l'intérieur de ton ventre, c'est la même chose. Si ce spectacle t'obsède tellement, c'est peut-être parce que tu t'y reconnais. Crois-tu que ton espèce soit différente? Les tiens mangent moins salement, mais ils mangent, et dans ta mère, dans ta sœur, c'est comme ça aussi.

Et toi, que crois-tu être d'autre? Tu es un tube sorti d'un tube. Ces derniers temps, tu as eu l'impression glorieuse d'évoluer, de devenir de la matière pensante. Foutaise. La bouche des carpes te rendrait-elle si malade si tu n'y voyais ton miroir ignoble? Souviens-toi que tu es tube et que tube tu redeviendras.

Regarde donc. Regarde de tous tes yeux. La vie, c'est ce que tu vois: de la membrane, de la tripe, un trou sans fond qui exige d'être rempli. La vie est ce tuyau qui avale et qui reste vide [12, p. 56].

Японці вірять, якщо сталося щось погане, то нічого вже виправити не можна. Якщо ти зганьбив себе – це раз і назавжди. Єдиний вихід з цієї ситуації – здійснити самогубство. Це дуже почесно. Маленька Амелі вважала себе японкою, і для неї краще було здійснити самогубство, ніж усвідомити, що ніхто її не розуміє, її слово нічого не важить у житті сім'ї, ніхто навіть не помічає її переживань. На її думку, вона не потрібна суспільству. Розгортання субфрейму можна показати за допомогою наступної схеми (Рис. 10):

Рис. 10. Розгортання субфрейму LE SUICIDE

Життя – це гра, гра кольорів: чорного та білого, які намагаються «витіснити» один одного. Це гра між добром і злом, в якій немає постійного переможця. Життя постійно готує нам сюрпризи, незалежно від того, подобаються вони нам чи ні. Саме це намагається нам довести авторка упродовж свого роману. Розділимо фрейми, вилучені нами з роману, на дві групи і співвіднесемо кожну з відповідним кольором.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTJa za dopomogoju frejmovoï struktury (na materialii romanu Ameli Notomb «Metafyzyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knlu.edu.ua

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRANMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Отже, «білі» субфрейми з позитивною конотацією: la naissance – народження, la jouissance – насолода / втіха, la connaissance du nouveau – пізнання нового, le mouvement – рух, l'expérience – досвід, l'amour – любов, le souci – турбота, le bonheur – щастя, la floraison – цвітіння, la compassion – співчуття, l'amitié – дружба; «чорні», з негативною конотацією, субфрейми: l'existence – існування, la vie de quotidienne – щоденність, la peur – страх, la déception – розчарування, la haine – ненависть, la tentation – спокуса, les souffrances – страждання, l'attente – очікування, l'injustice – несправедливість, la perte – втрата, la vengeance – помста,

Таким чином, взаємодія / гра цих фреймів і є життя: бурхливе, стрімке, змістовне, цілеспрямоване, яке має мету і намагається її досягти. Тобто, без однієї групи фреймів неможливе існування другої.

Висновки

Отже, такі базові категорії когнітивної лінгвістики, як фрейм і концепт, є ключовими елементами концептуальної картини світу людини, яка існує в його свідомості у вигляді структурованих ментальних репрезентацій.

У наукових працях присутній цілий ряд тлумачень термінів «фрейм» і «концепт» як семантичних утворень.

Фрейм представлено як структуру даних або знань про будь-яке поняття, концепт – як складний і багатовимірний ментальний комплекс, що має крім понятійної основи також соціо-психо-культурну складову.

Тлумачення концепту передбачає наявність у нього широкого семантичного поля. Фрейм, що володіє більш чіткою структурою, може бути використаний для моделювання або структурування концепту, тобто концепт може бути представлений у вигляді фреймової структури.

За методикою семантико-когнітивного аналізу фреймів художнього твору визначено, що фреймова структура концепту ЖИТТЯ об'єднує 9 слотів (ментальних вузлів фреймової структури): ІСНУВАННЯ, РУХ, РУЙНУВАННЯ МРІЇ, ДЕГРАДАЦІЯ, ПОРОЖНЕЧА, РОЗВИТОК, НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, РОЗЧАРУВАННЯ, СУЇЦИД.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoї struktury (na materialі romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мירוнова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Залучення комплексної семантико-когнітивної методики до дослідження фреймів розкриває їхню когнітивно-комунікативну динаміку. Таким чином, у глибинних семантичних процесах, що проходять у художньому тексті, відбиваються тенденції розгортання фреймів. Можна припустити, що фреймова структура концепту ЖИТТЯ є результатом узагальнення словникового значення слова і індивідуально-авторської концептосфери.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баранов, А. Н. *Введение в прикладную лингвистику* (Москва, ЛКИ, 2007), 360.
2. Гурина, Р. В., Соколова, Е. Е. *Фреймовое представление знаний: монография* (Москва, Народное образование, 2005), 175.
3. Жаботинская, С. А. «Когнитивная лингвистика: принципы концептуального моделирования.» *Лингвістичні студії 2* (1997): 3-11.
4. Жаркынбекова, Ш. К. «Моделирование концепта как метод выявления этнокультурной специфики.» *Материалы IX Конгресса МАПРЯЛ*. (1992): 25.
5. Кагановська, О. М. «Текстові концепти художньої прози (на матеріалі французької романістики середини ХХ сторіччя).» (Київ, КНЛУ, 2002), 292.
6. Myronova, N. V. «Code linguoculturel: base théorique de la recherche.» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики 35* (2019): 13-25.
7. Myronova N. V. «Expansion des codes culturels au langage naturel.» *Львівський філологічний часопис 6* (2019): 153-156.
8. Никонова, Ж. В. *Теория фреймов в лингвистических исследованиях* (Санкт-Петербург, Филологический факультет СПбГУ, 2006), 144.
9. Тарасова, И. А. *Поэтический идиостиль в когнитивном аспекте* (Москва, Флинта, 2017), 196.
10. Fillmore, C. J. «Frame Semantics and the Nature of Language.» *Origins and Evolution of Language and Speech* (1976): 20-32.
11. Minsky, M. A «Framework for Representing Knowledge.» *The Psychology of Computer Vision* (1975): 211-277.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialii romanu Ameli Notomb «Metafyzyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

12. Nothomb, A. *Métaphysique des tubes* (Paris, Albin Michel S.A., 2000), 162.

REFERENCES

1. Baranov, A. N. *Vvedenie v prikladnuyu lingvistiku [Introduction to Applied Linguistics]* (Moskva, LKI, 2007), 360 (In Russ.).
2. Gurina, R. V., Sokolova, E. E. *Freymovoe predstavlenie znaniy: monografiya [Frame representation of knowledge: monograph]*. (Moskva, Narodnoe obrazovanie, 2005), 175 (In Russ.).
3. Zhabotinskaya, S. A. «Kognitivnaya lingvistika: printsipy kontseptual'nogo modelirovaniya [Cognitive linguistics: principles of conceptual modeling].» *Lingvistichni studii [Linguistic Studios]* 2 (1997): 3-11 (In Russ.).
4. Zharkynbekova, Sh. K. «Modelirovanie kontsepta kak metod vyyavleniya etnokul'turnoy spetsifiki [Concept modeling as a method for identifying ethnocultural specifics].» *Materialy IX Kongressa MAPRYaL [Materials of the IX MAPRYAL Congress]*. (1992): 25 (In Russ.).
5. Kaghanovsjka, O. M. «Tekstovi koncepty khudozhnjoji prozy (na materialii francuzjkoji romanistyky seredyny KhKh storichchja) [Textual concepts of fiction (based on French novels of the mid-twentieth century)].» (Kyjiv, KNLU, 2002), 292 (In Ukr.).
6. Myronova, N. V. «Code linguoculturel: base théorique de la recherche.» *Problemy semantyky, pragmatyky ta koghnityvnoji linghivistyky [Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics]* 35 (2019): 13-25.
7. Myronova N. V. «Expansion des codes culturels au langage naturel.» *Ljvivsjkyj filologichnyj chasopys [Lviv Philological Journal]* 6 (2019): 153-156.
8. Nikonova, Zh. V. *Teoriya freymov v lingvisticheskikh issledovaniyakh [Frame theory in linguistic research]* (Sankt-Peterburg, Filologicheskij fakul'tet SpbGU, 2006), 144.
9. Tarasova, I. A. *Poeticheskij idiostil' v koghnitivnom aspekte [Poetic idiostyle in the cognitive aspect]* (Moskva, Flinta, 2017), 196.
10. Fillmore, C. J. «Frame Semantics and the Nature of Language.» *Origins and Evolution of Language and Speech* (1976): 20-32.
11. Minsky, M. A. «Framework for Representing Knowledge.» *The Psychology of Computer Vision* (1975): 211-277.
12. Nothomb, A. *Métaphysique des tubes* (Paris, Albin Michel S.A., 2000), 162.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja koghnityvnoi' lingvistyky])
 Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб
 «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialii
 romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мירוнова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knl.u.edu.ua